

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Εισαγωγή</i>	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΘΕΩΡΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ: ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	19
1.1 Εισαγωγή	19
1.2 Η αντιπαράθεση δύο βασικών ιδεών και ρευμάτων	20
1.3 Η άνοδος των νεοκλασικών οικονομικών	23
1.4 Η επιστροφή των οικονομικών της συσσώρευσης	26
1.5 Κατευθύνσεις σχεδιασμού και υλοποίησης περιφερειακών πολιτικών	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	39
2.1 Εισαγωγή: Το πρόβλημα και η αντιμετώπισή του	39
2.2 Η συζήτηση για την περιφερειακή σύγκλιση-απόκλιση στην Ελλάδα: Μια σύντομη επισκόπηση	41
2.3 Μέθοδοι και δείκτες μέτρησης των περιφερειακών ανισοτήτων ..	46
2.4 Τα χαρακτηριστικά του περιφερειακού προβλήματος στην Ελλάδα	48
2.5 Η διαχρονική εξέλιξη του περιφερειακού προβλήματος στην Ελλάδα	134
2.6 Οι προσδιοριστικοί παράγοντες του περιφερειακού προβλήματος	140
2.7 Οι επιπτώσεις των περιφερειακών ανισοτήτων	155
2.8 Συμπεράσματα	157
Παράρτημα	163
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	173
3.1 Εισαγωγή	173
3.2 Τυποποιημένα δεδομένα για τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις περιφέρειές τους	176

3.3	Ανισότητες μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	187
3.4	Ανισότητες μεταξύ των περιφερειών στο εθνικό πλαίσιο	190
3.5	Ανισότητες μεταξύ των περιφερειών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	195
3.6	Τα διαμορφωθέντα χωρικά πρότυπα ευημερίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η σημασία τους	197
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		203
4.1	Εισαγωγή	203
4.2	Αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας	205
4.3	Επίτευξη υψηλών ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης	206
4.4	Περιορισμός του κόστους επέκτασης του κοινωνικού κεφαλαίου	207
4.5	Αποφυγή κοινωνικών αναταραχών και εντάσεων	208
4.6	Κοινωνική δικαιοσύνη και μηχανισμός της αγοράς	208
4.7	Αντιστάθμιση των επιπτώσεων άλλων πολιτικών	209
4.8	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής ολοκλήρωσης	210
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		213
5.1	Ζητήματα μεθοδολογίας στην άσκηση περιφερειακής πολιτικής	213
5.2	Στόχοι της περιφερειακής πολιτικής	214
5.3	Σχέσεις μεταξύ των στόχων της περιφερειακής πολιτικής	219
5.4	Διλήμματα στην άσκηση περιφερειακής πολιτικής	220
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		227
6.1	Εισαγωγή	227
6.2	Η διαχρονικότητα του περιφερειακού προβλήματος	227
6.3	Η αλληλοσυσχέτιση των χωρικών επιπέδων	231
6.4	Η διεθνοποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων	233
6.5	Οικονομίες και αντισοικονομίες συγκέντρωσης	235
6.6	Οι διαρθρωτικές μεταβολές και η τριτογεννοποίηση της οικονομίας	237
6.7	Οι χωρικές επιπτώσεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης	239
6.8	Η δημοσιονομική στενότητα και ο μεταβαλλόμενος ρόλος του κράτους	241
6.9	Η μεταβαλλόμενη γεωγραφία της ανάπτυξης	245
6.10	Τα διδάγματα του παρελθόντος	247

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	ΤΑ ΜΕΣΑΑΣΚΗΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ . . .	251
7.1	Εισαγωγή	251
7.2	Δημόσιες δαπάνες	251
7.3	Υποδομές	256
7.4	Αναπτυξιακά κίνητρα	261
7.5	Έλεγχοι και περιορισμοί	263
7.6	Ενίσχυση της κινητικότητας της εργασίας και του κεφαλαίου και ενίσχυση της ευελιξίας	264
7.7	Πολιτικές ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων	266
7.8	Αποκέντρωση δημόσιου τομέα	268
7.9	Πολιτικές ανθρώπινου δυναμικού	269
7.10	Πολιτικές άυλων υποδομών	271
7.11	Εγκατάσταση επιστημονικών ιδρυμάτων	273
7.12	Πολιτικές διασυνοριακής συνεργασίας	277
7.13	Επιλεκτικές πολιτικές αντιμετώπισης της βιομηχανικής παρακμής	279
7.14	Συμπεράσματα	281
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	283
8.1	Εισαγωγή	283
8.2	Η αναπτυξιακή σημασία των δημόσιων επενδύσεων	285
8.3	Δημόσιες επενδύσεις και χώρος	286
8.4	Στρατηγικές περιφερειακής κατανομής δημόσιων επενδύσεων	288
8.5	Προσδιοριστικοί παράγοντες της περιφερειακής κατανομής των δημόσιων επενδύσεων	291
8.6	Οι δημόσιες επενδύσεις στην Ελλάδα	303
8.7	Συμπεράσματα	316
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	321
9.1	Εισαγωγή	321
9.2	Είδη αναπτυξιακών κινήτρων	323
9.3	Μια σύντομη ιστορική αναδρομή	326
9.4	Οι αναπτυξιακοί νόμοι της περιόδου 1981-2016	328
9.5	Οι δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων στα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης	355
9.6	Η χρηματοδότηση των αναπτυξιακών νόμων	365

9.7	Αξιολόγηση των περιφερειακών επιπτώσεων	368
9.8	Συνολική αποτίμηση	379
	Παράρτημα: Νέος Αναπτυξιακός Νόμος 4399/2016	388

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		
ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ		391
10.1	Εισαγωγή	391
10.2	Τα συστήματα διοικητικής οργάνωσης	393
10.3	Το υφιστάμενο σύστημα διοικητικής οργάνωσης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στην Ελλάδα	395
10.4	Τα χαρακτηριστικά του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα	398
10.5	Η τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου βαθμού	401
10.6	Η τοπική αυτοδιοίκηση δεύτερου βαθμού	416
10.7	Αποκεντρωμένες διοικήσεις	426
10.8	Συμπεράσματα	427
	Παράρτημα	433

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		
ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ		437
11.1	Εισαγωγή: Οι οικονομικές λειτουργίες του κράτους	437
11.2	Οι οικονομικές λειτουργίες της τοπικής αυτοδιοίκησης	439
11.3	Δημοσιονομική αποκέντρωση	443
11.4	Τοπική δημοσιονομική αυτονομία	449
11.5	Η οικονομική αυτοτέλεια της τοπικής αυτοδιοίκησης	452
11.6	Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι	459
11.7	Έσοδα που εισπράττονται από το κράτος υπέρ των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	462
11.8	Φόροι που εισπράττονται από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης	465
11.9	Τα αναταποδοτικά τέλη	469
11.10	Η ταμειακή υπηρεσία των δήμων	473
11.11	Συμπεράσματα	475

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ		481
12.1	Εισαγωγή	481
12.2	Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης	483

12.3	Τα στάδια της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης	488
12.4	Η κοινοτική διαρθρωτική πολιτική και η συμβολή της στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας	508
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 ΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ		513
13.1	Εισαγωγή	513
13.2	Περιφερειακά προγράμματα και περιφερειακός σχεδιασμός	515
13.3	Η διαχρονική χρηματοδοτική βαρύτητα του άξονα προτεραιότητας «περιφερειακή ανάπτυξη» στο σύνολο των ΚΠΣ	518
13.4	Ο αναδιανεμητικός χαρακτήρας των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	537
13.5	Συμπεράσματα	547
	Παράρτημα. Η περιφερειακή διάσταση του ΕΣΠΑ 2007-2013	552
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		557
14.1	Εισαγωγή	557
14.2	Θεωρητική συζήτηση των χωρικών επιδράσεων της οικονομικής κρίσης	558
14.3	Εμπειρική διερεύνηση των επιδράσεων της κρίσης στην περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα	563
14.4	Κλαδική και χωρική ανάλυση των τομέων οικονομικής δραστηριότητας	571
14.5	Εξελίξεις στην ανεργία	575
14.6	Συμπεράσματα	582
	Παράρτημα	588
	<i>Επίλογος</i>	593